

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Pr. 289/kol1

CAI

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr.06/2- 7299 din 03.11 2021

La nr. 289 din 18 octombrie 2021

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural.

Anexă: *Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.*

Director

R. Flocea

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	<u>2511</u>	
"04"	<u>11</u>	<u>2021</u>
Ora	_____	

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that this is crucial for ensuring transparency and accountability in the organization's operations.

2. The second part of the document outlines the various methods and tools used to collect and analyze data. It highlights the need for consistent data collection practices and the use of advanced analytical techniques to derive meaningful insights from the data.

3. The third part of the document focuses on the implementation of data-driven decision-making processes. It provides a detailed overview of the steps involved in identifying key performance indicators (KPIs) and using data to inform strategic decisions.

4. The final part of the document discusses the challenges and opportunities associated with data management. It addresses issues such as data privacy, security, and the integration of data from different sources, while also highlighting the potential for data to drive innovation and growth.

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO21/7498 din 02.11.2021

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural (art.1, 3, 4, ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un Deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul propus și nota informativă aferentă acestuia au fost plasate pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova la compartimentul Procesul legislativ/Proiecte de acte legislative, fiind asigurat accesul părților interesate pentru a putea prezenta și expedia recomandări referitoare

la proiectul prenotat.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: „Proiectul menționat a fost elaborat pentru a facilita accesul producătorilor agricoli la sursele Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (FNDAMR), precum și pentru a îmbunătăți politicile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural prin ajustare la necesitățile economiei naționale și ale locuitorilor țării.”

Analizând normele elaborate, se constată că prin proiect se propun amendamente la Legea nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, în vederea ajustării unor noțiuni, a precizării unor atribuții ale autorităților administrației publice centrale responsabilă de politica de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, a completării unor măsuri de sprijin pasibile de subvenționare și a modului de stabilire a cuantumului de plăți directe pentru fiecare cap de animal, a complinirii înlesnirilor acordate unor categorii de producători, a prevederii modului de redistribuire a mijloacelor financiar nevalorificate, etc.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prin proiect se promovează interesul public de a asigura adaptarea cadrului normativ legal în domeniul subvențiilor agricole la practicile UE, fapt ce va permite perfecționarea mecanismului de subvenționare în agricultură și dezvoltare rurală menit să îmbunătățească calitatea vieții în mediul rural.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.

În textul notei informative se prezintă argumente referitoare la condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite, în conformitate cu prevederile art.30 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare de comun cu Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, vor implementa prevederile prezentului act normativ în limita mijloacelor financiare ce vor fi prevăzute în Legea bugetului de stat pentru anul 2022.”

Totuși, se reține caracterul vag al fundamentării economico-financiare, nefiind indicate cheltuielile bugetare reale necesare pentru implementarea dispozițiilor propuse, cât și disponibilitatea acestor resurse în legea bugetară, întrucât în lipsa disponibilității resurselor bugetare necesare pentru noile reglementări, se face imposibilă punerea acestora în aplicare și, adițional, denotă un caracter declarativ.

Complementar, luând în considerare că amendamentele propuse implică alocarea mijloacelor financiare din bugetul de stat, se relevă incidența prevederilor art.17 din Legea nr.181/2014, care stabilesc că: „(1) Proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative. (2) Pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.”

În plus, adoptarea inițiativei propuse urmează a fi precedată de acceptul Guvernului, în conformitate cu art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia: „Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și **majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern**”. În sensul dat, obligativitatea existenței acceptului prealabil al Guvernului în privința amendamentelor sau propunerilor legislative care implică majorarea sau reducerea cheltuielilor, veniturilor sau împrumuturilor, constituie drept o condiție imperativă de la care legislativul nu poate deroga, iar nerespectarea acesteia constituie o încălcare a procedurii stabilite de Constituție, în materie de legiferare în domeniul bugetar. Așadar, se conturează necesitatea prezentării inițiativei propuse numai după identificarea sursei de finanțare și cu acceptul prealabil al Guvernului.

Respectiv, întru asigurarea alocării mijloacelor financiare necesare promovării politicii de subvenționare în agricultură și mediul rural, inclusiv a acordării plăților directe, precum și a cuantumului acestora, se impune evaluarea presiunii asupra bugetului de stat și completarea notei informative cu informațiile de rigoare, întru asigurarea previzibilității și sustenabilității finanțelor publice.

Pe cale de consecință, pentru a asigura punerea în aplicare a deciziilor care au un impact bugetar, se atestă necesitatea promovării proiectului vizat prin fundamentarea economico-financiară în conformitatea cu art.17 alin.(1) și alin.(2) al Legii nr.181/2014 și art.30 alin.(1) lit.e) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, fapt care va determina realizarea consecventă, coerentă și predictibilă a proiectului dat.

I.5.3. Efectuarea analizei impactului de reglementare.

În conformitate cu art.13 al Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, „(1) Analiza impactului de reglementare reprezintă argumentarea, în baza evaluării costurilor și beneficiilor, necesității adoptării actului normativ și analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv asigurarea respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului, precum și corespunderea actului scopurilor politicii de reglementare și principiilor prezentei legi. (2) Actul de analiză a impactului de reglementare este parte integrantă a notei informative a proiectului de act normativ.”

Potrivit art.30, pct.2 din anexa nr.1 la Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, „În cazul proiectelor actelor normative ce reglementează activitatea de întreprinzător, suplimentar se descriu concluziile și propunerile înaintate în cadrul studiilor de cercetare, precum se rezultatele analizei ex

ante sau ale analizei impactului de reglementare. Se prezintă argumentarea, în baza evaluării beneficiilor, a necesității adoptării actului normativ și, după caz, analiza de impact al acestuia asupra activității de întreprinzător, inclusiv prin prisma respectării drepturilor și intereselor întreprinzătorilor și ale statului".

Proiectul de hotărâre cuprinde reglementări referitoare la activitatea producătorilor agricoli în raporturile juridice de subvenționare, rezultând că acesta are impact asupra activității de întreprinzător.

Însă, nota informativă aferentă proiectului de hotărâre nu este însoțită de analiza impactului de reglementare, fapt ce impune prezentarea acesteia în conformitate cu exigențele normative enunțate *supra*.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]".

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

În textul proiectului nu se conțin norme care să reglementeze în mod nemijlocit activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

Cu toate acestea, la aplicarea amendamentelor propuse la proiectul de lege, se va implica activitatea entităților publice responsabile de implementarea politicii statului în domeniul subvenționării în agricultură și mediul rural.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a

Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către un grup de deputați și are drept scop adoptarea unor amendamente la Legea nr.276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, în vederea ajustării unor noțiuni, a precizării unor atribuții ale autorităților administrației publice centrale responsabilă de politica de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, a completării unor măsuri de sprijin pasibile de subvenționare și a modului de stabilire a cuantumului de plăți directe pentru fiecare cap de animal, a complinirii înlesnirilor acordate unor categorii de producători, a prevederii modului de redistribuire a mijloacelor financiar nevalorificate, etc.

În cadrul procesului de elaborare au fost asigurate rigorile de transparență decizională.

Totodată, deși în cuprinsul proiectului de lege nu s-au identificat factori de risc care pot genera apariția riscurilor de corupție, se atestă că acesta nu este însoțit de analiza impactului de reglementare și avizul Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător, în conformitate cu exigențele art.30 alin.(4) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. Lipsa analizei impactului de reglementare poate constitui o încălcare a principiilor de previzibilitate a reglementării activității de întreprinzător, de echitabilitate și proporționalitate în raporturile dintre stat și întreprinzător.

Adițional, întru adoptarea proiectului de lege este necesar ca amendamentele propuse să fie acceptate de Guvern, în conformitate cu exigențele alin.(4) art.131 din Constituție.

Prin urmare, se menționează că Parlamentul Republicii Moldova poate să supună examinării proiectul prenotat doar după avizarea pozitivă a acestuia de către Guvern și manifestarea acceptului expres de asumare a executării bugetului public național și a politicii bugetar-fiscale aprobate, precum și prin prisma obiectivelor politicilor bugetar-fiscale pentru anul 2021.

02.11.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Maia GONTA, Inspector principal

1. 2

1. 2